

Pàgines viscu

"Vàrem trobar fàcilment l'hotel, al número 4 de la rue de Beauvau, vàrem llogar una habitació i ens hi vàrem quedar un parell de dies sense sortir al carrer, tancats amb uns centenars de Boyards (papier maïs), una cassette de Leonard Cohen (Suzanne) i dues o tres ampolles de rom de la Martinica, de la plantació que hi ha a la falda de la muntanya Pélée (Hors d'âge, evidentment), i follant com a cafres."

Dimarts 29 de març. M'ha trucat l'Annick per dir-me que serà a Barcelona del Divendres Sant al Diumenge de Resurrecció, que ve a fer un reportatge sobre l'hotel Ars, i que si puc passar amb ella el cap de setmana. L'Annick és una noia —una noia que avui deu tenir quaranta-cinc o quaranta-sis anys— de Bordeus, la qual vaig conèixer a Barcelona pocs dies abans del procés de Burgos. En aquell temps l'Annick treballava a *Libération* i jo al *Tele/Exprés*. De seguida vàrem fer molt bona amistat, tan bona que un parell de setmanes més tard ens vàrem citar a Marsella per seguir el rastre d'un fantasma anomenat André Gaillard.

Aquest André Gaillard (Rochefort 1898-Marsella 1929) era un personatge que jo havia descobert en un llibre de Cendrars (*L'Homme foudroyé*) i que després vaig anar coneixent millor, gràcies a unes cartes de Crével al meu pare i a uns escrits d'Artaud, fins a arribar a uns exemplars dels *Cahiers du Sud* dels anys 20, que vaig trobar al tercer pis de l'Ateneu, plens de pols i lligats amb un cordill. De fet, el poeta André Gaillard va ser el responsable que els *Cahiers* s'obrissin als surrealistes i que aquella revista marsellesa es convertís, durant els anys 20, en una de les millors revistes literàries del món.

Però la fascinació que sentia pel personatge anava més enllà de la seva poesia. Era una fascinació lligada a aquella Marsella dels anys 20, amb els seus gàngsters (Spirito i Carbone); amb les seves dones "*aux yeux de phosphore*", com deia el poeta Supervieille; amb les seves *boîtes de nuit* i les seves *fumeries* (d'opi); una Marsella totalment mitificada que em servia per a fugir de la Barcelona d'aquells anys 60, del pis de la meva mare, a la plaça de la Bonanova, amb aquella església horrible, i de la redacció del *Tele/Exprés*: "*¡Nino: original!*"

André Gaillard era un dels prínceps d'aquella Marsella mitificada i que ell coneixia com ningú. Gaillard es guanyava la vida —i se la guanyava molt bé— treballant a la Compagnie de Navigation Paquet. Gaillard era un dels amics íntims de Louis Paquet, el fill del propietari, el qual, a conseqüència d'una caiguda d'un cavall, vivia condemnat en una cadira de rodes. Aquest Louis Paquet era tot un dandy. Vestia sempre de negre amb una corbata blanca; s'havia fet gravar les inicials a les portes del Rolls, i vivia en un castell a la Ciotat, una mena de castell gòtic com el del ciutadà Kane, on a la nit es feia projectar, l'una

darrera l'altra, fins a la matinada, pel·lícules de Mary Pickford i Buster Keaton.

Les nits que Gaillard no era al castell del seu amic se n'anava als *quartiers chauds* de Marsella a explicar Hegel o el *Manifest del surrealisme* a les *entraîneuses*. Pel que sembla, era un amant extraordinari i, en les vint-i-quatre hores que sol durar un dia —i que Gaillard convertia fàcilment en quaranta-vuit—, podia arribar a satisfer mitja dotzena de dones o més. A vegades, mentre es dirigia a una cita amb una d'elles, se'n trobava una altra pel camí i l'empaitava fins que l'aconseguia.

Doncs, bé, darrere d'aquell personatge, d'aquell fantasma (Gaillard va morir jove, als trenta-un anys, probablement d'una sobredosi; suïcidi?), vàrem anar a Marsella, un cap de setmana, l'Annick i jo. La cita amb el fantasma era a l'hotel Beauvau, on Gaillard solia trobar-se amb les seves amigues, concretament amb una d'elles, que és la que ens interessava per al reportatge. Aquesta dona, amb la qual Gaillard va tenir una curta però intensa relació durant el mes de juny del 1929, poc abans de morir, era una jove eslava de trenta-cinc anys anomenada Gala. La Gala, la dona d'Éluard abans que ho fos de Dalí. El fet curiós és que, com vaig saber després. Éluard estava al corrent d'aquella història. En llegir les *Lettres à Gala 1924-1948* d'Éluard (Gallimard, 1984), vaig trobar una carta del poeta a la seva dona en la qual li diu: "*Reçu le télégramme de Gaillard... Comprends et fais-lui comprendre que je voudrais que nous te possédions parfois ensemble, comme c'était convenu*".

Vàrem trobar fàcilment l'hotel, al número 4 de la rue de Beauvau, vàrem llogar una habitació i ens hi vàrem quedar un parell de dies sense sortir al carrer, tancats amb uns centenars de Boyards (*papier maïs*), una cassette de Leonard Cohen (Suzanne) i dues o tres ampolles de rom de la Martinica, de la plantació que hi ha a la falda de la muntanya Pélée (Hors d'âge, evidentment), i follant com a cafres. Dues setmanes després, l'Annick va publicar a *Libé* un article sobre el fantasma de Gaillard, el qual, segons deia, se li havia aparegut a l'habitació 47 de l'hotel Beauvau. Un article molt bonic, al meu entendre, ple de rom i del fum blavós dels Boyards, aquells Ideales grassonets que tan agradaven al meu bon amic, el poeta Josep Elias.

En tornar a Barcelona, vaig proposar a Manuel Ibàñez Escofet, que era el meu director

des (Hotel Beauvau)

PRATS I CAMPS

al *Tele/èXprés*, que m'enviés a Marsella a fer un article sobre l'espia Josep Pla –“l'escriptor que veia passar els vaixells” com diu, “*con frase feliz*”, aquest bon periodista que és Oriol Malló–, i en Manel em va engegar a fer punyetes. “Què hi has perdut a Marsella, aquesta ciutat bruta, plena de putes i macarres”, em va dir.

Pobre Manel, a qui, que jo sàpiga, no se li va aparèixer mai el fantasma d'André Gaillard –*vade retro, Satana*– a l'habitació número 47, ni a la 33, ni a la 71 de l'hotel Beauvau; aquell André Gaillard que, des del seu despatx de la plaça de Sadi Carnot de Marsella, també veia passar els vaixells: el Marsala II amb destinació a Tunis, el Commissaire Ramel cap a Papeete, i el Duc-d'Aumale cap a Melbourne...

He dit a l'Annick que dijous me'n vaig a Sevilla, que enyoro el perfum de la flor del taronger barrejat amb el de l'incens i el de la cera que crema; que se'm fa aigua a la boca només de pensar en el *pescadito frito* i en la manzanilla del Quiosquito de las Flores, a

l'hora de l'aperitiu; que em moro de ganes de tornar a veure, un any més, Curro Romero torrejant –*si hay suerte*– a la Maestranza. He dit a l'Annick que a l'hotel Ars no hi ha cap fantasma i, com diu el meu amic Joan Marsé, “*ya no estoy para esos trotes*”.

Joan de Sagarra